

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ**

Θεσσαλονίκη,

30 . 10. 2018

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 185/2018

Ατομική

Γνωμοδοτών: Γεώργιος Α. Βαμβακίδης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.-

Αριθ.ερωτήματος: Το υπ'αρ.πρωτ.οικ.63493/15.10.2018 έγγραφο του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας & Θράκης (Α.Δ.Μ.Θ.).-

Ερώτημα: Ερωτάται εάν, ενόψει των οριζόμενων στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό Καν(ΕΕ)650/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 4^{ης} Ιουλίου 2012, στα άρθρα 28 ΑΚ και 2 (παρ. 3 περ. γ', 4) και 61 (παρ. 1) του Κώδικα Κοινοφελών Περιουσιών, Σχολαζουσών Κληρονομιών (ν. 4182/2012 – Α' 185), καθώς και του διδόμενου ιστορικού: **α)** είναι αρμόδια η Διοίκηση για τη διοικητική εποπτεία σχολαζουσών κληρονομιών αλλοδαπών κληρονομουμένων που απεβίωσαν προ της ισχύος ως άνω κανονισμού, καθώς και για τη διαπίστωση του κληρονομικού δικαιώματος επ' αυτών, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 61 επ. του πιο πάνω Κώδικα **και β)** σε καταφατική περίπτωση ποιά είναι η αρμόδια εποπτεύουσα υπηρεσία: **αα)** η Αποκεντρωμένη Διοίκηση του τόπου της τελευταίας κατοικίας του κληρονομουμένου, κατ' αρθρ. 61 (παρ. 1) του Κώδικα, **ββ)** η Αποκεντρωμένη Διοίκηση του τόπου των ακινήτων της κληρονομίας, κατ' αρθρ. 2 (παρ. 3 περ. γ') **ή γγ)** ο Υπουργός Οικονομικών, κατ' αρθρ. 2 (παρ. 4) του Κώδικα.-

Ιστορικό

Από όσα εκτίθενται στο πιο πάνω έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα συνοδεύοντα τούτο σχετικά, που περιήλθαν σε μας την 23^η Οκτωβρίου 2018, προκύπτουν τα εξής:

1. Στην ερωτώσα υπηρεσία και στο πλαίσιο άσκησης των εκ του Κώδικα Κοινοφελών Περιουσιών, Σχολαζουσών Κληρονομιών και άλλες διατάξεις (ν. 4182/2013) απορρεουσών αρμοδιοτήτων της, τηρούνται οι φάκελοι σχολαζουσών κληρονομιών "Α. – Κ. Α." και "Μ.Ν. ή Ν.", που ήταν αλλοδαπές υπήκοοι.

2. Ειδικότερα: α) Η Αν. – Κ. Α. του Α., κάτοικος εν ζωή Θεσσαλονίκης, απεβίωσε στις 6.5.1996 στη Θεσσαλονίκη, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 124/ΣΤ/1996 ληξιαρχική πράξη θανάτου του Ληξιαρχείου του Δήμου Θεσσαλονίκης, κατά την οποία αυτή ήταν Βρετανή υπήκοος. Η θανούσα συνέταξε την υπ' αριθμ. 10614/10.7.1991 δημόσια διαθήκη ενώπιον του συμβολαιογράφου Θεσσαλονίκης Ι.Κ., με την οποία κατέλιπε στο Β.Σ. μεταξύ άλλων πέντε (5) διαμερίσματα στην οικοδομή επί των οδών Λ.Π. 14 & Κ. στη Θεσσαλονίκη. Ωστόσο, το Β.Σ. μέσω εκπροσώπου του, με την υπ' αριθμ. 1/3.1.1997 δήλωση αποποίησης ενώπιον του Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, αποποιήθηκε την ως άνω κληρονομιά της θανούσας. Μετά ταύτα και συνεπεία του ότι η εν λόγω θανούσα ήταν άγνωστο αν είχε εξ αδιαθέτου συγγενείς ως κληρονόμους, ύστερα από σχετικό αίτημα της Ζ' Δ.Ο.Υ. Θεσ/νίκης, η κληρονομιά αυτής κηρύχθηκε σχολάζουσα με την υπ' αριθμ. 12/1998 πράξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης, ενώ με την ίδια αυτή πράξη διορίστηκε κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας η δικηγόρος Θεσσαλονίκης Ε.Χ., η οποία ωστόσο αποποιήθηκε τον διορισμό της. Έπειτα από διαδοχικούς άκαρπους διορισμούς, σημερινός κηδεμόνας αυτής είναι ο δικηγόρος Θεσσαλονίκης Σ.Δ., ο οποίος, διορισθείς με την υπ' αριθμ. 23385/2012 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, αποδέχθηκε τον διορισμό του και προέβη σε ενέργειες, πλην, όμως μέχρι σήμερα εκκρεμεί η διαπίστωση του κληρονομικού δικαιώματος. β) Η Μ. χήρα Π. Ν. ή Ν του Γ., κάτοικος εν ζωή Νέας Μηχανιώνας Θεσ/νίκης, απεβίωσε στις 10.1.2000 στη Νέα Μηχανιώνα, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 4/Α/2000 ληξιαρχική πράξη θανάτου του Ληξιαρχείου Δήμου Μηχανιώνας Ν.

Θεσσαλονίκης, κατά την οποία η θανούσα (κληρονομούμενη) καταγόταν από την Ήμβρο της Τουρκίας, χωρίς να αναφέρεται εγγραφή της σε ελληνικό Δήμο, ενώ από την από 2.4.2002 βεβαίωση του Δήμου Μηχανιώνας πιστοποιείται ότι δεν ήταν εγγεγραμμένη στα δημοτολόγια του Δήμου λόγω τουρκικής υπηκοότητας. Στο μεταξύ, με την υπ'αρ.3/2001 πράξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Θεσ/νίκης, η κληρονομιά της κηρύχθηκε σχολάζουσα και διορίστηκε προσωρινός κηδεμόνας ο δικηγόρος Θεσσαλονίκης Η. Α., ο οποίος αποποιήθηκε τον διορισμό. Μετά από διαδοχικούς διορισμούς και αποποιήσεις, σήμερα η εν λόγω σχολάζουσα εκκρεμεί σήμερα χωρίς κηδεμόνα και δίχως τη διαπίστωση του κληρονομικού δικαιώματος.

3. Στη συνέχεια, αναφέρεται ότι στις ανωτέρω σχολάζουσες κληρονομίες υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία, ήτοι ακίνητα στην πόλη της Θεσσαλονίκης και στη Νέα Μηχανιώνα Ν. Θεσσαλονίκης, καθώς και τραπεζικός λογαριασμός, ενώ επισημαίνεται ότι πρόκειται για εκκρεμείς σχολάζουσες κληρονομίες αλλοδαπών κληρονομουμένων που κηρύχθηκαν ως σχολάζουσες με σχετικές πράξεις του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Θεσ/νίκης, καθώς και βάσει της ελληνικής νομοθεσίας.

4. Ακολούθως, παρατίθενται τόσο οι διατάξεις του άρθρου 28 ΑΚ περί του δικαίου που διέπει της κληρονομικές σχέσεις όσο και ο Κανονισμός (ΕΕ)αριθ.650/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 4^{ης} Ιουλίου 2012, κατά τον οποίο - σύμφωνα με την ερωτώσα υπηρεσία - τα δικαστήρια του κράτους μέλους, στο οποίο οι πολίτες είχαν την τελευταία συνήθη διαμονή τους, έχουν διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθούν της κληρονομικής διαδοχής και θα εφαρμοστεί το δίκαιο του κράτους μέλους, πλην, όμως – όπως επισημαίνεται – ο ανωτέρω κανονισμός τέθηκε σε ισχύ από την 17.8.2015 και μετά, δηλαδή σε χρόνο μεταγενέστερο του χρόνου θανάτου των ανωτέρω κληρονομουμένων.

5. Κατόπιν τούτων, μας υπεβλήθη το ανωτέρω ερώτημα, επί του οποίου γνωμοδοτώ, ως ακολούθως:

Νομοθετικό πλαίσιο

6. Στα άρθρα 1 (παρ. 1, 2 περ. ια'), 2, 3 (παρ. 1 περ. α'), 4, 21 (παρ. 1), 22 (παρ. 1, 2), 33, 35 και 83 (παρ. 1, 2) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 4^{ης} Ιουλίου 2012 (ΕΕ 2012 L 201, σ. 107), "σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων, την αποδοχή και εκτέλεση δημοσίων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής

διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου", ορίζονται τα εξής:

άρθρο 1.- «1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις κληρονομικές διαδοχές. Δεν εφαρμόζεται σε φορολογικά, τελωνειακά ή διοικητικά ζητήματα. 2. Αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού τα ακόλουθα: α) ... **ια)** η φύση των εμπραγμάτων δικαιωμάτων, β) ...».

άρθρο 2.- «Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την αρμοδιότητα των αρχών των κρατών μελών να επιλαμβάνονται υποθέσεων κληρονομικής διαδοχής.».

άρθρο 3.- «1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού: **α)** ως "κληρονομική διαδοχή" νοείται η διαδοχή στην κληρονομία θανόντος και καλύπτει όλες τις περιπτώσεις μεταβίβασης αιτία θανάτου περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, είτε πρόκειται για εκούσια μεταβίβαση δυνάμει διατάξεως τελευταίας βουλήσεως είτε για μεταβίβαση μέσω εξ αδιαθέτου διαδοχής, β) ...».

άρθρο 4.- «Τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο ο θανών είχε τη συνήθη διαμονή του κατά το χρόνο του θανάτου έχουν διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν την υπόθεση κληρονομικής διαδοχής στο σύνολό της.».

άρθρο 21.- «1. Με την επιφύλαξη τυχόν αντίθετης διάταξης του παρόντος κανονισμού, για το σύνολο της κληρονομίας είναι εφαρμοστέο το δίκαιο του κράτους στο οποίο ο θανών είχε τη συνήθη διαμονή του κατά το χρόνο του θανάτου. 2. ...».

άρθρο 22.- «1. Ένα πρόσωπο δύναται να επιλέξει ως δίκαιο που θα διέπει το σύνολο της κληρονομικής διαδοχής του το δίκαιο του κράτους του οποίου έχει την ιθαγένεια κατά το χρόνο πραγματοποίησης της επιλογής του ή κατά το χρόνο του θανάτου. Ένα πρόσωπο που έχει ιθαγένειες περισσότερων κρατών μπορεί να επιλέξει το δίκαιο οποιουδήποτε εξ αυτών κατά τη στιγμή που κάνει την επιλογή ή κατά το χρόνο του θανάτου. 2. Η επιλογή του δικαίου γίνεται ρητώς με δήλωση υπό μορφή διάταξης τελευταίας βούλησης ή συνάγεται από τους όρους της εν λόγω διάταξης. 3. ... ».

άρθρο 33.- «Σε περίπτωση που, σύμφωνα με το εφαρμοστέο στην κληρονομική διαδοχή δίκαιο κατ' εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, δεν υπάρχει κληρονόμος ή κληροδόχος περιουσιακών στοιχείων που να προβλέπεται από διάταξη τελευταίας βουλήσεως, και δεν υπάρχει φυσικό πρόσωπο ως κληρονόμος εκ του νόμου, η εφαρμογή του ούτως προσδιοριζόμενου δικαίου δεν εμποδίζει το

δικαίωμα κράτους μέλους ή οντότητας που έχει ορισθεί προς το σκοπό αυτό από το εν λόγω κράτος μέλος να οικειοποιηθεί βάσει του οικείου δικαίου του, τα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομιάς που βρίσκονται στην επικράτειά του, υπό την προϋπόθεση ότι οι πιστωτές δικαιούνται να ζητήσουν να ικανοποιηθούν οι αξιώσεις τους από τα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομιάς στο σύνολό τους.».

άρθρο 35.- «Η εφαρμογή διάταξης του δικαίου οποιουδήποτε κράτους που ορίζεται από τον παρόντα κανονισμό μπορεί να αποκλεισθεί μόνον εάν η εν λόγω εφαρμογή είναι προδήλως ασυμβίβαστη με τη δημόσια τάξη (*ordre public*) του κράτους μέλους του δικάζοντος δικαστηρίου.».

άρθρο 83.- «1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην κληρονομική διαδοχή προσώπων των οποίων ο θάνατος επέρχεται κατά ή μετά τη 17^η Αυγούστου 2015.
2. Σε περίπτωση που ο θανών είχε επιλέξει πριν από τις 17 Αυγούστου 2015, το δίκαιο που είναι εφαρμοστέο στην κληρονομική του διαδοχή, η επιλογή αυτή είναι έγκυρη, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο κεφάλαιο III ή εφόσον ήταν έγκυρη κατ' εφαρμογή των κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου που ίσχυαν κατά τον χρόνο που έγινε η επιλογή στο κράτος στο οποίο ο θανών είχε τη συνήθη διαμονή του ή σε οποιοδήποτε από τα κράτη των οποίων είχε την ιθαγένεια. 3. ...».

7. Επίσης, τα άρθρα 28, 31 και 33 ΑΚ ορίζουν ότι:

άρθρο 28.- «Οι κληρονομικές σχέσεις διέπονται από το δίκαιο της ιθαγένειας που είχε ο κληρονομούμενος όταν πέθανε.

άρθρο 31.- «Αν το πρόσωπο έχει ελληνική και ξένη ιθαγένεια, ως δίκαιο της ιθαγένειας εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο. Αν το πρόσωπο έχει πολλαπλή ξένη ιθαγένεια, εφαρμόζεται το δίκαιο της πολιτείας με την οποία συνδέεται στενότερα.».

άρθρο 33.- «Διάταξη αλλοδαπού δικαίου δεν εφαρμόζεται, αν η εφαρμογή της προσκρούει στα χρηστά ήθη ή γενικά στη δημόσια τάξη.».

8. Τέλος, στα άρθρα 2 (παρ. 3 περ. γ', 4, 5) **και 61** (παρ. 1, 3, 5) του Κώδικα Κοινοφελών Περιουσιών, Σχολαζουσών Κληρονομιών και άλλες διατάξεις (ν. 4182/2013 – Α' 185) ορίζεται ότι:

άρθρο 2.- «1. ... 3. Αρμοδιότητα του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης υφίσταται, με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 και τυχόν ειδικών διατάξεων, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) ... γ) Όταν πρόκειται για σχολάζουσα

κληρονομία της οποίας τα ακίνητα περιλαμβάνονται στα όρια μιας και μόνης Αποκεντρωμένης Διοίκησης. ... 4. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις αρμόδιος είναι ο Υπουργός Οικονομικών. Αρμοδιότητα του Υπουργού Οικονομικών υφίσταται επίσης, κατ'εξαίρεση: α) Για την εποπτεία εκκαθάρισης και διαχείρισης περιουσιών που καταλείπονται στο Δημόσιο, β) Για την εποπτεία της Επιτροπής Ολυμπίων και Κληροδοτημάτων και του Βαρβακείου Ιδρύματος. γ) Για την εκκαθάριση και εποπτεία κοινωφελών περιουσιών που έχουν τα κύρια περιουσιακά στοιχεία στην αλλοδαπή ή ο σκοπός τους εκτελείται κατά κύριο λόγο σε αυτή. δ) Για περιουσίες του Κεφαλαίου Ε' του παρόντος κώδικα που υπάγονται στην άμεση διαχείριση του Υπουργείου Οικονομικών. ε) Για την εποπτεία περιουσιών των οποίων η αξία εκτιμάται, μετά την προηγηθείσα εκκαθάριση, ως ανώτερη του ποσού των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ ή των οποίων οι σκοποί εκτελούνται σε όλη την επικράτεια. Για την υπαγωγή των περιουσιών της περίπτωσης αυτής στην αρμοδιότητα του Υπουργού Οικονομικών, απαιτείται η έκδοση από αυτόν ειδικής προς τούτο υπουργικής απόφασης. 5. Αν υπάρχουν αμφιβολίες μεταξύ των υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών και των υπηρεσιών της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την ύπαρξη και το εύρος των αρμοδιοτήτων αυτών αποφαινόμενοι επ' αυτών, με κοινή απόφαση, οι Υπουργοί Οικονομικών και Εσωτερικών, μετά από γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Κοινωφελών Περιουσιών του άρθρου 6. ...».

άρθρο 61.- «1. Στοιχεία και πληροφορίες που περιέρχονται σε υπηρεσίες του Δημοσίου ή νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα για την ύπαρξη κληρονομίας χωρίς εμφανή κληρονόμο διαβιβάζονται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση της τελευταίας κατοικίας του κληρονομουμένου, η οποία προβαίνει σε εξακρίβωση των στοιχείων της κληρονομίας, πιθανολογεί την ύπαρξη ή μη κληρονόμων και ενημερώνει για τις ενέργειές της το Υπουργείο Οικονομικών. Ιδιαίτερη υποχρέωση ενημέρωσης έχει η Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) του κληρονομουμένου, εφόσον παρέλθει εξάμηνο από το θάνατό του, χωρίς να εμφανιστούν οι κληρονόμοι του, προκειμένου να διοριστεί κηδεμόνας ή να βεβαιωθεί το κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου. 2. ... 3. Η αρμόδια αρχή διορίζει κηδεμόνα για την προσωρινή διοίκηση της κληρονομίας και την εξακρίβωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου όταν ο κληρονόμος είναι άγνωστος ή δεν

είναι βέβαιο ότι αποδέχθηκε την κληρονομία. ... 4. ... 5. Αν δεν υπάρχουν συγκεκριμένα αποτελέσματα ενεργειών του κηδεμόνα και του τυχόν αντικαταστάτη του μετά την παρέλευση διετίας από του αρχικού διορισμού ούτε σχετική εκκρεμοδικία και πιθανολογείται με γνώμη του Συμβουλίου ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο, το έργο του θεωρείται ως περαιωθέν και ζητείται η αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου κατά το άρθρο 1868 του Αστικού Κώδικα. ... 6. ...».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις ανωτέρω διατάξεις, αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους ερμηνευόμενες, ευθέως προκύπτουν και πάντως σαφώς συνάγονται τα εξής:

9. Από τις ως άνω, υπό στοιχ. 6, διατάξεις του Ευρωπαϊκού Κανονισμού, ο οποίος, κατ' άρθρ. 83 (παρ. 1) τούτου, εφαρμόζεται στην κληρονομική διαδοχή προσώπων των οποίων ο θάνατος επέρχεται κατά ή μετά την 17^η Αυγούστου 2015¹, σαφώς προκύπτει ότι σκοπός τούτου, κατά τα αναφερόμενα στις οικείες αιτιολογικές του σκέψεις, είναι η διευκόλυνση της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς μέσω της εξάλειψης εμποδίων για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων που επιθυμούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο διασυνοριακής κληρονομικής διαδοχής², με πεδίο εφαρμογής του την κάλυψη όλων των θεμάτων αστικού δικαίου που άπτονται μιας κληρονομικής διαδοχής. Δηλαδή, όλων των περιπτώσεων μεταβίβασης κυριότητας αιτία θανάτου, περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, είτε μέσω ηθελημένης πράξης μεταβίβασης, δυνάμει διατάξεως τελευταίας βουλήσεως είτε μέσω μεταβίβασης με εξ αδιαθέτου διαδοχή³. Αντιθέτως, ο εν λόγω Κανονισμός, ο

¹ με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην παράγραφο 2 του άρθρου 83 περί προγενέστερης του χρόνου ισχύος του κανονισμού επιλογής από τον θανόντα του εφαρμοστέου δικαίου είτε σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο III τούτου είτε κατ' εφαρμογή των ισχυόντων κατά τον χρόνο της επιλογής κανόνων διεθνούς ιδιωτικού δικαίου στο κράτος που αυτός είχε τη συνήθη διαμονή του

² βλ. 7^η αιτ. σκέψη του Κανονισμού

³ βλ. 9^η αιτ. σκέψη, καθώς και άρθρο 3 (παρ. 1 περ. α') του Κανονισμού, Χ. Π. Παμπούκης "Κληρονομικό Διεθνές Δίκαιο – κατ' άρθρ. ερμηνεία του Κανονισμού ΕΕ 650/2012", εκδ. 2016, υπό άρθρο 1, σελ. 23, σημ. 9, απόφαση ΔΕΕ της 1^{ης} Μαρτίου 2018, Doris Margret Lisette Mahnkopf, C-558/16

οποίος σημειωτέον δεν θίγει, κατ' άρθρ. 2, την αρμοδιότητα των αρχών των κρατών μελών να επιλαμβάνονται υποθέσεων κληρονομικής διαδοχής, δεν εφαρμόζεται, εκτός των άλλων, σε άλλες πτυχές του αστικού δικαίου, πέραν της κληρονομικής διαδοχής, καθώς και σε φορολογικά, τελωνειακά ή διοικητικά ζητήματα, ενώ αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του θέματα που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, στο βαθμό που οι εν λόγω συμβάσεις δεν αφορούν κληρονομικά ζητήματα, καθώς και τη φύση των εμπραγμάτων δικαιωμάτων⁴.

10. Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά τη στοιχειοθέτηση της γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής, ο εν λόγω ευρωπαϊκός κανονισμός ορίζει, ως γενικό συνδετικό παράγοντα τόσο για τον προσδιορισμό της όσο και για το εφαρμοστέο δίκαιο, τη συνήθη διαμονή του κληρονομούμενου κατά το χρόνο του θανάτου του⁵, προτιμώντας το ως κριτήριο από εκείνο της τελευταίας ιθαγένειάς του, όπως προέβλεπε (και) η εθνικού δικαίου διάταξη του άρθρου 28 ΑΚ, την οποία και κατ' ουσία εκτόπισε⁶. Η λογική που στηρίζει αυτή την επιλογή είναι ότι προσήκει να εφαρμόζεται στις κληρονομικές σχέσεις το δίκαιο της χώρας όπου ο κληρονομούμενος είχε το κέντρο των βιοτικών δραστηριοτήτων του όταν απεβίωσε, έτσι ώστε να υποβοηθείται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, δεδομένου ότι με την εξάλειψη των εμποδίων προς αυτή διευκολύνεται η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς⁷. Για να προσδιοριστεί η συνήθης διαμονή του κληρονομούμενου, η αρχή που επιλαμβάνεται της κληρονομικής διαδοχής θα πρέπει να προβεί σε συνολική εκτίμηση των περιστάσεων του βίου τούτου κατά τη διάρκεια των ετών που προηγούνται του θανάτου και κατά το χρόνο του θανάτου. Προς τούτο ληπτέα υπόψη είναι όλα τα σχετικά πραγματικά στοιχεία, ιδίως η διάρκεια και η κανονικότητα της παρουσίας του στο συγκεκριμένο κράτος, οι συνθήκες και λόγοι της παρουσίας αυτής,

⁴ βλ. 11^η αιτ. σκέψη και άρθρο 1 (παρ. 1 εδ. β' και 2 περ. ια') του Κανονισμού, Χ. Παμπούκη, ό.π., σελ. 23 - 54

⁵ βλ. άρθρα 4 και 21 (παρ. 1) του Κανονισμού, καθώς και την 23^η αιτ. σκέψη τούτου

⁶ Χ. Παμπούκη, ό.π., σελ. 19

στοιχεία από τα οποία θα πρέπει να μαρτυρείται ο στενός και σταθερός δεσμός με το συγκεκριμένο κράτος, σε συνδυασμό με τους ειδικούς στόχους του ως άνω κανονισμού⁸. Άλλωστε, στόχος του ανωτέρω κανονισμού είναι να εξασφαλιστεί ότι η αρχή που επιλαμβάνεται της κληρονομικής διαδοχής να εφαρμόζει, ως επί το πλείστον, το δικό της δίκαιο⁹, υιοθετώντας την αρχή του ενός δικαίου, κατά την οποία το σύνολο των ζητημάτων της κληρονομικής διαδοχής ρυθμίζεται από ένα δίκαιο (μονιστικό σύστημα)¹⁰.

11. Εξάλλου, κατά τις ως άνω, υπό στοιχ. 7, διατάξεις του άρθρου 28 του ΑΚ που υιοθετεί την αρχή της ενότητας της κληρονομίας, ορίζεται εφαρμοστέο επί της κληρονομίας κινητών και ακινήτων, οπουδήποτε και αν κείνται, το δίκαιο της κατά το χρόνο του θανάτου ιθαγένειας του κληρονομουμένου¹¹. Δηλαδή κατ' ουσία συνδέει τις κληρονομικές σχέσεις με το στοιχείο αλλοδαπότητας, πράγμα που επιβεβαιώνεται και από την πάγια νομολογία των δικαστηρίων¹², όπως αυτή διαμορφώθηκε πριν την ισχύ του ανωτέρω κανονισμού. Ήτοι, πρόκειται για περιπτώσεις που ο θάνατος των κληρονομουμένων επήλθε έως και την 16^η Αυγούστου 2015, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 83, κατά τα παραπάνω. Και τούτο, διότι έκτοτε (17.8.2015) και εφεξής η διάταξη του άρθρου 28 ΑΚ, εκτοπισθείσα κατά τα παραπάνω, κατ' ουσία αντικαταστάθηκε από το άρθρο 4 του προαναφερόμενου ευρωπαϊκού κανονισμού, ως προς τις κληρονομικές σχέσεις των προσώπων που απεβίωσαν μετά την 16^η Αυγούστου 2015, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις ως άνω διατάξεις του άρθρου 83 (παρ. 1) του τούτου¹³. Μάλιστα, γίνεται δεκτό ότι από το δίκαιο της ιθαγένειας του κληρονομουμένου, στο οποίο παραπέμπει η διάταξη του άρθρου 28 ΑΚ, διέπεται

⁷ βλ. Μελέτη Ε. Βασιλακάκη, Καθηγητή Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, υπό τον τίτλο "Η επιλογή από τον διαθέτη του εφαρμοστέου δικαίου στην κληρονομική διαδοχή κατά τον Κανονισμό 650/2012 (Ρώμη IV)" σε ΝοΒ 2015. 1417 και επ. και ιδίως σ. 1419

⁸ βλ. 23^η αιτ. σκέψη του Κανονισμού, ό.π.

⁹ βλ. 27^η αιτ. σκέψη του Κανονισμού και άρθρο 21 τούτου

¹⁰ βλ. 37^η αιτ. σκέψη του Κανονισμού, Χ. Παμπούκη, ό.π., σελ. 195

¹¹ βλ. Γεωργιάδη – Σταθόπουλο σε ΕρμΑΚ, Τομ. Ι, υπό ταυτάριθμο άρθρο, σελ. 53, σημ. 1

¹² βλ. ενδεικτ. ΑΠ 1212/2017, ΑΠ 139, 388, 1193/2015, ΑΠ 1436/2014 ΧρΙΔ 2015. 200

κ.α.

¹³ βλ. Μελέτη Ε. Βασιλακάκη, ό.π. σελ. 1417

τόσο η εκ διαθήκης όσο και η εξ αδιαθέτου, καθώς και η αναγκαστική διαδοχή¹⁴, ενώ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο α' εδάφιο του άρθρου 31 ΑΚ, αν το συγκεκριμένο πρόσωπο έχει, εκτός από την ξένη και ελληνική ιθαγένεια, ως δίκαιο της ιθαγένειας εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο¹⁵.

12. Ωστόσο, οι ελκόμενες κατ' αρχήν προς εφαρμογή σχετικές διατάξεις του αλλοδαπού δικαίου στο κρίσιμο ζήτημα των κληρονομικών σχέσεων θα πρέπει, κατά τη γνώμη μας, να μην θεωρηθεί ότι προσκρούουν στα χρηστά ήθη ή γενικά στη δημόσια τάξη, κατά τα ρητώς οριζόμενα στο άρθρο 33 ΑΚ¹⁶, ζήτημα κρινόμενο κατά περίπτωση, καθόσον στην αντίθετη περίπτωση αυτές δεν είναι εφαρμοστέες.

13. Τέλος, αναφορικά με τα οριζόμενα στις, υπό στοιχ. 8, διατάξεις του Κώδικα Κοινοφελών Περιουσιών, Σχολαζουσών Κληρονομιών κ.λ.π., σαφώς από αυτές συνάγεται ότι με τον νέο αυτόν κώδικα (ν. 4182/2013) εσκοπήθη, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην οικεία αιτιολογική έκθεση¹⁷, εκτός των άλλων (και), ο εκσυγχρονισμός του πλαισίου εντοπισμού και αξιοποίησης των σχολαζουσών κληρονομιών¹⁸, δια της συμπερίληψης σ' αυτόν (κώδικα) αυτοτελούς κεφαλαίου (ήτοι, *Η'*, αποτελούμενο από τα άρθρα 61 έως και 64), καθόσον, όπως σ' αυτήν (αιτ. έκθεση) εκτίθεται, οι εν λόγω κληρονομίες αποτελούν έναν ανεκμετάλλετο πλούτο του Κράτους που παρέμενε για χρόνια ανενεργός εξαιτίας γραφειοκρατικών αγκυλώσεων και ανεπαρκειών του μέχρι τότε υφιστάμενου

¹⁴ βλ. ΑΠ 1430/2011, Α. Γραμματικάκη – Αλεξίου, Ζ. Παπασιώπη - Πασιά, Ε. Βασιλακάκης "Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο", Ε' έκδοση (2012), Κεφ. 18^ο, παρ. 3, σελ. 372

¹⁵ βλ. ΑΠ 1212/2017, ΑΠ 818, 1436/2014 κ.α.

¹⁶ πρβλ. και άρθρο 35 του Κανονισμού

¹⁷ βλ. σελ. 3-4, υπό τον τίτλο «Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ», ΓνμδΝΣΚ 18/2015 – Τμ. Α'

¹⁸ ήτοι, θεσμού εισαχθέντος το πρώτον με τον ΑΚ, ενόψει των περί του αντιθέτου μέχρι τότε ισχυόντων, κατά το ρωμαϊκό δίκαιο, προς αποτροπή της παράτασης της αβεβαιότητας σχετικά με το ποιος είναι κληρονόμος, νοούνται δε ως σχολάζουσες κληρονομίες αυτές των οποίων ο κληρονόμος είτε δεν είναι βέβαιο αν τις αποδέχθηκε είτε είναι άγνωστος ή λογίζεται ως τέτοιος, όποτε πρέπει να διοριστεί κηδεμόνας προς εξασφάλισή της για τον όποιο οριστικό κληρονόμο (πρβλ. ήδη και παράγραφο 3 του άρθρου 61, όπου αποτυπώθηκε η μέχρι τότε διαμορφωθείσα πάγια θέση της θεωρίας, επιστήμης και νομολογίας), ο οποίος την αποκτά αναδρομικά από τον θάνατο του κληρονομούμενου (ΓνμδΝΣΚ 16/2013 Τμ. Α', ΓνμδΝΣΚ 18/2015, ό.π., ΓνμδΝΣΚ 28/2017 Τμ. Α', με εκεί περαιτέρω παραπομπές σε θεωρία και νομολογία)

πλαisiού. Μάλιστα, παρά το γεγονός ότι οι σχολάζουσες κληρονομίες διαφοροποιούνται εννοιολογικά από τις κοινωφελείς περιουσίες, με την έννοια ότι δεν καταλείπονται υπέρ κοινωφελών σκοπών αλλά περιέρχονται στο Δημόσιο ως τελευταίο εξ αδιαθέτου κληρονόμο, η διαχείρισή τους, μετά την αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου, ομοιάζει προς τη διαχείριση των περιουσιών που καταλείπονται χωρίς όρο στο Δημόσιο, και υπό την έννοια αυτή αποτελούν έναν πολύτιμο πόρο του Δημοσίου που μπορεί να αξιοποιηθεί για την εξυπηρέτηση κοινωφελών και, γενικότερα, κοινωνικών πόρων¹⁹.

14. Πιο συγκεκριμένα: α) Με το άρθρο 2 του ως άνω κώδικα και δη των παραγράφων 3 έως 6 τούτου κατανέμονται οι αρμοδιότητες μεταξύ του Υπουργού Οικονομικών και (τότε) Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης²⁰. Τούτο κρίθηκε αναγκαίο και επιβεβλημένο, ενόψει της τότε πρόσφατης μεταρρύθμισης στα θέματα της αποκέντρωσης του κράτους με το ν. 3852/2010 (Α' 87), ο οποίος εμφανίζει μια αποκεντρωτική τάση, με ειδικότερη πρόβλεψη για τις σχολάζουσες κληρονομίες να καθίσταται αρμόδιος ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εφόσον τα ακίνητα στοιχεία της περιουσίας τους περιλαμβάνονται στα χωρικά όρια της αρμοδιότητάς του²¹. Αντιθέτως, σε όλες τις λοιπές περιπτώσεις, ήτοι πλην αυτών που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου, αρμόδιος είναι ο Υπουργός Οικονομικών, όπως και σε κατ' εξαίρεση ορισμένες και ρητώς κατονομαζόμενες περιπτώσεις για την αποτελεσματικότερη άσκηση της εποπτείας ή από λόγους γενικότερου συμφέροντος (όπως περιουσίες με ή χωρίς όρο προς το Δημόσιο ή υπαγόμενες στην άμεση διαχείριση του Υπουργείου Οικονομικών, εποπτεία της Επιτροπής Ολυμπίων και Κληροδοτημάτων και του Βαρβακείου ιδρύματος, περιουσίες ιδιαίτερα μεγάλης αξίας)²². β) Σε ό,τι, δε, αφορά τα οριζόμενα στο άρθρο 61 (παρ. 1) του αυτού ως άνω κώδικα, είναι σαφές ότι η ενεργοποίηση της αρμόδιας κατά τόπο Αποκεντρωμένης Διοίκησης, προς την οποία υποχρεούνται οι υπηρεσίες του δημόσιου τομέα και τα εν γένει νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα να διαβιβάσουν τις περιελθούσες σ' αυτά εν γένει

¹⁹ βλ. ως άνω αιτ. έκθεση, υπό τον τίτλο «Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ», σελ. 4.

²⁰ και ήδη του Συντονιστή αυτής – πρβλ. άρθρα 28 και 28Α ν. 4325/2015 (Α' 47)

²¹ βλ. ως άνω αιτ. έκθεση, υπό ταυτόριθμο άρθρο (2), σελ. 7 και 8

²² βλ. ως άνω αιτ. έκθεση, υπό ταυτόριθμο άρθρο (2), σελ. 8

πληροφορίες και στοιχεία για την ύπαρξη κληρονομίας χωρίς εμφανή κληρονόμο, εξαρτάται από το αν θανών (κληρονομούμενος) είχε την τελευταία του κατοικία στα χωρικά αυτής όρια²³.

15. Από την πλοκή των πιο πάνω, υπό στοιχ. 8, διατάξεων του Κώδικα εμφανής είναι βούληση του νομοθέτη, ακολουθώντας την τάση αποκέντρωσης που διέπει το ν. 3852/2010, να λάβει υπόψη του το πραγματικό και αντικειμενικό δεδομένο της ύπαρξης περισσότερων περιπτώσεων σχολαζουσών κληρονομιών κατεσπαρμένων στην ελληνική επικράτεια, με συνέπεια να προκρίνει την απονομή περισσότερων αρμοδιοτήτων στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, προκειμένου η εποπτεία των οργάνων τους να ασκείται όσο γίνεται πιο κοντά στον τόπο που ασκούν τα καθήκοντά τους²⁴, σε σχέση τις απονεμόμενες σ' αυτές αρμοδιότητες. Μάλιστα, η ταυτόχρονη απονομή αρμοδιοτήτων σε Αποκεντρωμένες Διοικήσεις για τα θέματα των σχολαζουσών κληρονομιών με κριτήριο τόσο αυτό της ακίνητης περιουσίας τους (βλ. άρθρο 2 παρ. 3 περ. γ') όσο και του τόπου της τελευταίας κατοικίας του κληρονομούμενου (βλ. άρθρο 61 παρ. 1), εφόσον τα δεδομένα αυτά λαμβάνουν χώρα εντός των χωρικών τους ορίων, δεν γεννά, κατά τη γνώμη μας, οποιαδήποτε ασάφεια ή ανακολουθία. Και τούτο, διότι οι εν λόγω διατάξεις, ερμηνευόμενες (και) υπό το πρίσμα της ratio του οικείου κώδικα, κατά το οποίο, οι κληρονομίες αυτές ιδίως, μετά την αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου επ' αυτών, εξακολουθούν να αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης από τα ασκούντα τη σχετική εποπτεία και πλησιέστερα στον τόπο όπου κείται η ακίνητη περιουσία αρμόδια κατά τόπο όργανα²⁵, δικαιολογούν απολύτως την ως άνω γενόμενη διάκριση της τοπικής αρμοδιότητας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων βάσει των ως άνω παρατιθέμενων κριτηρίων. Υπό την έννοια ότι το μεν κριτήριο της τοπικής αρμοδιότητας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων βάσει του τόπου της ακίνητης περιουσίας τούτων προδήλως, κατά τη γνώμη μας, αφορά

²³ βλ. ως άνω αιτ. έκθεση, υπό ταυτάριμο άρθρο (61), σελ. 46

²⁴ βλ. ως άνω αιτ. έκθεση, υπό ταυτάριμο άρθρο (2), σελ. 8

²⁵ αρμοδιότητα όλως ευκρινή και διακριτή έναντι εκείνης που προβλέπει τη συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών, κατ' αρθρ. 61 (παρ. 1 – 5), προκειμένου να ελεγχθεί και διαπιστωθεί ο σχολάζων χαρακτήρας της κληρονομίας, καθώς και το τυχόν εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου επ' αυτής

περιπτώσεις κληρονομιών μετά την οριστικοποίηση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου επ' αυτών, οι οποίες παύουν έκτοτε να είναι σχολάζουσες και προσδιορίζει την αρμοδιότητα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης βάσει του κριτηρίου αυτού για την (έκτοτε) περαιτέρω διαχείρισή τους, ως περιουσία πλέον του Δημοσίου, ενώ το κριτήριο της τελευταίας κατοικίας του θανόντος (κληρονομουμένου) αναφέρεται σε προδήλως προηγούμενες (και δη προκαταρκτικές) ενέργειες, απορρέουσες εκ της ειδικότερης διάταξης του άρθρου 61 του ως άνω Κώδικα, που συνίστανται σε έρευνα, συγκέντρωση πληροφοριών και στοιχείων, έλεγχο και διαπίστωση περί του χαρακτήρα της κληρονομιάς ως σχολάζουσας και την τυχόν ύπαρξη εξ αδιαθέτου κληρονομικού δικαιώματος επ' αυτής, κατά τα παραπάνω.

Επί του α' σκέλους του ερωτήματος

16. Στην προκειμένη περίπτωση, από το διδόμενο ιστορικό εκ μέρους της ερωτώσας υπηρεσίας, όπως τούτο συμπληρώνεται και από τα συνοδεύοντα το σχετικό ερώτημα έγγραφα, σαφέστατα προκύπτει ότι, ως εκ του χρόνου θανάτου των ως άνω δύο αλλοδαπής ιθαγένειας κληρονομουμένων (6.5.1996 και 10.1.2000, αντιστοίχως), δεν είναι εφαρμοστέο το ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο περί καθορισμού της γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει του κριτηρίου της συνήθους διαμονής του θανόντος, όπως αυτό οριοθετείται από τον Καν(ΕΕ) 650/2012 στο άρθρο 4 τούτου, το οποίο κατ' ουσία αντικατέστησε το άρθρο 28 ΑΚ ως προς τις κληρονομικές σχέσεις προσώπων που απεβίωσαν μετά την 16^η Αυγούστου 2015, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις ως άνω διατάξεις του άρθρου 83 (παρ. 1) του Κανονισμού, κατά τα παραπάνω²⁶.

17. Τούτο σημαίνει ότι εν προκειμένω έλκεται προς εφαρμογή το άρθρο 28 ΑΚ, πράγμα που συνεπάγεται ότι, σύμφωνα με το στοιχείο αλλοδαπότητας που το διακρίνει, κριτήριο του εφαρμοστέου δικαίου για τις κληρονομικές σχέσεις των εξεταζόμενων περιπτώσεων κληρονομουμένων είναι αυτό της ιθαγένειάς τους. Ωστόσο, τούτο, κατά τη γνώμη μας, δεν αναιρεί ούτε ακυρώνει την επί των αντιστοίχων σχολαζουσών κληρονομιών εξακολουθούσα διατηρούμενη εποπτεία της διοίκησης, καθόσον η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 του άρθρου 61 του κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών διαδικασία

διαπίστωσης του σχολάζοντος χαρακτήρα της κληρονομίας δεν συνιστά παρά μια οφειλόμενη προκαταρκτική έρευνα της αρμόδιας (εθνικής) αρχής επί του εν λόγω ζητήματος, έπειτα από την οποία ακολουθεί ο διορισμός κηδεμόνας τούτων, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του ως άνω άρθρου²⁷. Μάλιστα, η άσκηση αυτή της αρμοδιότητας εκ μέρους της ασκούσας την επ' αυτών εποπτεία αρμόδιας (εθνικής) αρχής, σε κάθε περίπτωση, είναι σκόπιμη και επιβαλλόμενη, ενόψει και του ότι το αντικείμενο της έρευνας δεν παύει να αφορά (κείμενη στην ελληνική επικράτεια) περιουσία, η οποία, υπό προϋποθέσεις, δύναται να περιέλθει στο Ελ. Δημόσιο, κατά τα οριζόμενα στις συνδυασμένες διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 61 και 1868 ΑΚ. Άλλωστε, πρόκειται για έρευνα που διεξάγεται επί σχολαζουσών κληρονομιών όχι μόνο κειμένων στην ελληνική επικράτεια αλλά και προερχομένων από κληρονομούμενους που φέρεται να έχουν τη συνήθη κατοικία τους στην Ελλάδα και έχουν αποβιώσει εντός αυτής, και ως εκ τούτου, ενόψει του στενότερου δεσμού των ως άνω κληρονομούμενων με το αντικείμενο της έρευνας, εκτιμάται ως απολύτως δικαιολογημένη, νόμιμη και πάντως ως σαφώς μη αποκλειόμενη²⁸. Τούτο, δε, ισχύει, ανεξαρτήτως του ότι, στις ως άνω εξεταζόμενες δύο (2) περιπτώσεις η διαδικασία διαπίστωσης του κληρονομικού δικαιώματος επί των εν λόγω σχολαζουσών κληρονομιών των ταυτάριθμων αλλοδαπών κληρονομούμενων, κατά τη γνώμη μας, θα πρέπει να γίνει υπό το πρίσμα των ισχυόντων στα δίκαια της ιθαγένειας τούτων, ήτοι το Αγγλικό και το Τουρκικό, ενόψει του απορρέοντος από τις διατάξεις του άρθρου 28 ΑΚ κριτηρίου αλλοδαπότητας που εν προκειμένω κατ' αρχήν εφαρμόζεται. Ωστόσο, η εφαρμογή των σχετικών προς τούτο διατάξεων που απορρέουν από τα ως άνω αλλοδαπά δίκαια τελεί, κατά τη γνώμη μας, υπό την επιφύλαξη: α) της μη ύπαρξης και δεύτερης ελληνικής ιθαγένειας στο πρόσωπο των ως άνω κληρονομούμενων, καθόσον τότε εφαρμοστέο είναι το ελληνικό δίκαιο, κατ' αρθρ. 31 ΑΚ, κατά τα παραπάνω και β) ότι οι σχετικές περί των κληρονομικών σχέσεων διατάξεις του

²⁶ βλ. Μελέτη Ε. Βασιλακάκη, ό.π. σελ. 1417

²⁷ βλ. ως άνω αιτ. έκθεση, υπό ταυτάριθμο άρθρο (61), σελ. 47

²⁸ πρβλ. και άρθρο 2 του ευρωπαϊκού κανονισμού, κατά το οποίο η αρμοδιότητα των αρχών των κρατών μελών να επιλαμβάνονται υποθέσεων κληρονομικής διαδοχής παραμένει άθικτη

δικαίου της ιθαγένειας τούτων δεν θα προσκρούουν στα χρηστά ήθη ή γενικά στην εσωτερική έννομη (δημόσια) τάξη, κατ' αρθρ. 33 ΑΚ, ήτοι στοιχεία και προϋποθέσεις που, κατά περίπτωση, τελικώς θα κριθούν κατά τη διαδικασία διαπίστωσης του σχετικού κληρονομικού δικαιώματος, κατ' αρθρ. 61 του κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών.

Επί του β' σκέλους του ερωτήματος

18. Τέλος, σε ό,τι αφορά το β' σκέλος του ερωτήματος, με το οποίο διατυπώνεται προβληματισμός σχετικά με το ποια είναι η αρμόδια εποπτεύουσα Αποκεντρωμένη Διοίκηση για την άσκηση της συγκεκριμένης εκ του άρθρου 61 του κώδικα κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών απορρέουσας σχετικής αρμοδιότητας, πέραν και ανεξαρτήτως των ως άνω, υπό στοιχ. 14, αναφερομένων περί των όλως διακριτών πεδίων άσκησης των αντιστοίχων αρμοδιοτήτων ανάλογα με το εκάστοτε συντρέχον κριτήριο της κατά τόπο (χωρικής) αρμοδιότητας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σε κάθε περίπτωση παρέλκει εν προκειμένω η ειδικότερη απάντηση. Και τούτο, διότι στην χωρική αρμοδιότητα της ερωτώσας υπηρεσίας (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας και Θράκης) συμπίπτουν, σύμφωνα με το ως άνω διδόμενο ιστορικό, και τα δύο (2) συνδέοντα αυτήν κριτήρια. Ήτοι, τόσο αυτό της ακίνητης περιουσίας των ανωτέρω σχολαζουσών κληρονομιών (εφόσον αυτή βρίσκεται στην πόλη της Θεσσαλονίκης και στη Ν. Μηχανιώνα Ν. Θεσσαλονίκης, αντιστοίχως) όσο και του τόπου της τελευταίας κατοικίας των (θανόντων) κληρονομουμένων (Θεσσαλονίκη και Ν. Μηχανιώνα, αντιστοίχως). Πράγμα που σημαίνει ότι ουδεμία αμφιβολία γεννάται ή καταλείπεται περί του ότι την αρμοδιότητα εποπτείας επί των ως άνω δύο (2) εξεταζομένων περιπτώσεων σχολαζουσών κληρονομιών αλλοδαπών κληρονομουμένων την έχει η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας & Θράκης. Άλλωστε, ενόψει του ως άνω διδόμενου ιστορικού, σε συνδυασμό με τα ανωτέρω, υπό στοιχ. 14, ερμηνευτικώς γενόμενα δεκτά ως προς τις κατανεμόμενες αρμοδιότητες μεταξύ των εν γένει οργάνων και υπηρεσιών του Δημοσίου, δεν τίθεται, κατά τη γνώμη μας, ζήτημα ενεργοποίησης αρμοδιότητας του Υπουργού Οικονομικών, καθόσον αυτός ασκεί αρμοδιότητες, κατά τα σαφώς οριζόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 2 του κώδικα, οι οποίες αναφέρονται είτε στις υπόλοιπες περιπτώσεις που δεν περιλαμβάνονται στις ρητώς αναφερόμενες στην

παράγραφο 3 του αυτού άρθρου είτε στις ρητώς, ειδικώς και περιοριστικώς αναφερόμενες πέντε (5) περιπτώσεις της παραγράφου 4, προϋποθέσεις που εν προκειμένω βάσει του τιθέμενου υπόψη μας πραγματικού δεν προκύπτει ότι συντρέχουν.

19. Συνεπώς, βάσει του ως άνω διδόμενου ιστορικού, σε συνδυασμό με τα ανωτέρω ερμηνευτικώς γενόμενα δεκτά, αρμόδια υπηρεσία για την άσκηση εποπτείας επί των συγκεκριμένων δύο σχολαζουσών κληρονομιών αλλοδαπών κληρονομουμένων είναι η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας & Θράκης και όχι ο Υπουργός Οικονομικών.

Απάντηση

20. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, γνωμοδοτώ ότι η απάντηση επί του α' σκέλους του τιθέμενου ερωτήματος είναι καταφατική, υπό τις υπό στοιχ. 17, της παρούσας ειδικότερες επισημάνσεις, οι οποίες ωστόσο δεν αναιρούν τη σχετική προς τούτο αρμοδιότητα, ενώ, ως προς το β' σκέλος τούτου, ότι την αρμοδιότητα άσκησης εποπτείας επί των συγκεκριμένων δύο (2) περιπτώσεων σχολαζουσών κληρονομιών αλλοδαπών κληρονομουμένων (θανόντων) την έχει η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας & Θράκης, κατά τα αναφερόμενα στο, υπό στοιχ. 18, της παρούσας.-

